

CÁC GIẢI PHÁP PHÒNG CHỐNG BỆNH VÀNG LÙN VÀ LÙN XOẮN LÁ HẠI LÚA TẠI CÁC TỈNH ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

Cục Bảo vệ thực vật

Từ năm 1989 đến nay, trên một số cánh đồng lúa tại đồng bằng sông Cửu Long đã xuất hiện triệu chứng bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá. Những năm trước bệnh xuất hiện với tỷ lệ thấp, những giống lúa như OM CS 96, OM 997-6, OM 1248... được ghi nhận nhiễm bệnh. Đến vụ lúa đông xuân 2005-2006, vụ hè thu 2006 sau d?ch r? y nâu bộc phát với mật độ khá cao, lan rộng ở một số tỉnh phía Nam, bệnh vàng lùn, lùn xoắn lá do rầy nâu là vật mang mầm bệnh và lan truyền bệnh đã xuất hiện trên diện rộng, khoảng trên 8.000 ha, trong đó đã phải tiêu hủy trên 800, nặng nhất ở tỉnh Đồng Tháp, kế đến là An Giang và Long An. Trước tình hình đó, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã phối hợp với UBND tỉnh Đồng Tháp tổ chức Hội nghị phòng chống bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá tại Cao Lãnh vào ngày 12/6/2006. Hội nghị có sự tham dự của các cơ quan quản lý, các nhà khoa học, các cơ quan chỉ đạo và đại diện người sản xuất. Sau phần báo cáo và thảo luận, Thứ trưởng Bùi Bá Bổng có ý kiến kết luận và chỉ đạo yêu cầu các địa phương thực hiện ngay các biện pháp sau đây:

1. Công tác phòng chống rầy nâu, bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá bảo vệ sản xuất vụ hè thu 2006

Tình hình rầy nâu, bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá gây hại lúa hè thu có thể sẽ lây lan ra diện rộng hơn nhất là trên trà lúa hè thu chính vụ sẽ trở trùng với đợt rầy vào cuối tháng 6, vì vậy cần thực hiện các biện pháp sau đây để vừa bảo vệ sản xuất vụ hè thu 2006, đồng thời cũng là đề phòng cho vụ đông xuân 2006-2007 tới.

Đối với Sở NN và PTNT các tỉnh:

- Thống kê diện tích các loại giống lúa đã gieo trồng trong vụ hè thu 2006, khoanh vùng đã trồng

các loại giống dễ nhiễm rầy để tập trung theo dõi, chỉ đạo chặt chẽ.

- Cần có sự phối hợp giữa Chi cục BVTV, TTKN với các câu lạc bộ BVTV, KN ở xã, thường xuyên kiểm tra đồng ruộng phát hiện rầy kịp thời, tổ chức, hướng dẫn phun thuốc theo “4 đúng”. Phát hiện sớm triệu chứng lúa bị bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá để chỉ đạo nhổ và tiêu hủy ngay, không để bệnh lây lan rộng. Đối với ruộng bị bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá, tỷ lệ cây bị bệnh trên 30% thì vận động nông dân tiêu hủy toàn bộ.

- Thông tin, tuyên truyền, tập huấn, hướng dẫn nông dân thực hiện các biện pháp kỹ thuật trong “3 giảm, 3 tăng”, hiện nay tập trung vào khâu bón phân (chú ý không bón thừa phân đạm).

- Đề nghị UBND tỉnh hỗ trợ cho nông dân có ruộng lúa bị tiêu hủy bằng nguồn ngân sách của địa phương.

- Rà soát kế hoạch gieo trồng lúa thu đông 2006 và điều chỉnh theo các hướng sau:

+ Những nơi đã nhiễm rầy nâu, bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá nặng trong vụ ĐX 2005-2006 và hè thu 2006, khuyến cáo nông dân không trồng vụ thu đông.

+ Những nơi có điều kiện thay vụ lúa thu đông bằng cây màu, thủy sản... thì khuyến khích và hỗ trợ nông dân thực hiện chuyển đổi.

+ Những nơi vẫn làm thu đông thì hướng dẫn nông dân không sử dụng giống nhiễm rầy nặng, và áp dụng biện pháp “3 giảm 3 tăng”.

- Tăng cường hoạt động của Ban chỉ đạo phòng chống rầy nâu, bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá ở các cấp của địa phương. Ban chỉ đạo tỉnh báo cáo hàng tuần cho Ban chỉ đạo TW.

Đối với các Cục Bảo vệ thực vật, Cục Trồng trọt, Trung tâm khuyến nông quốc gia cung cấp

tài liệu thông tin tuyên truyền để hướng dẫn các địa phương, tăng cường công tác kiểm tra việc kinh doanh, sử dụng thuốc bảo vệ thực vật; theo dõi diễn biến dịch bệnh ở các địa phương. Ban Chỉ đạo Trung ương tiếp tục hoạt động và báo cáo hàng tuần cho lãnh đạo Bộ.

2. Đối với vụ đông xuân 2006-2007 sắp tới

Đối với Sở NN và PTNT các tỉnh:

Ngay từ bây giờ xây dựng kế hoạch sản xuất đông xuân với các công việc sau:

- Dự kiến cơ cấu giống lúa theo hướng giảm giống nhiễm nặng, chuẩn bị nguồn giống xác nhận để giới thiệu cung cấp cho nông dân.

- Xác định thời vụ, sạ gọn tránh kéo dài thời vụ trong một vùng.

- Có kế hoạch mở rộng diện tích ứng dụng “3 giảm 3 tăng”, “1 phải, 5 giảm”

- Đưa cây màu vào vụ đông xuân ở những nơi có điều kiện

- Liên tục thực hiện tuyên truyền, tập huấn nông dân.

Cục Trồng trọt xây dựng kế hoạch sản xuất đông xuân 2006-2007 cho toàn vùng đặc biệt đề xuất về cơ cấu giống lúa, thời vụ. Trình Bộ kế hoạch vào tháng 8/2006 để tổ chức hội nghị với các địa phương vào tháng 9/2006.

Cục Bảo vệ thực vật xây dựng kế hoạch BVTV cho vụ lúa ĐX 2006-2007, phối hợp với các cơ quan thuộc Bộ đẩy mạnh thực hiện chương trình “3 giảm, 3 tăng”, “1 phải 5 giảm”.

Trung tâm KNNQG kiểm tra việc thực hiện mô hình “3 giảm, 3 tăng”, rút kinh nghiệm và tiếp tục chỉ đạo thực hiện cho vụ ĐX 2006-2007.

Viện lúa ĐBSCL thực hiện tốt Dự án nhân giống lúa XK, cung cấp giống nguyên chủng cho các địa phương.

3. Về lâu dài

Sự bộc phát rầy nâu, bệnh vàng lùn và lùn

xoăn lá hiện nay chính là biểu hiện của sự bộc lộ tính thiếu bền vững trong sản xuất lúa ĐBSCL sau khi vùng này được hưởng một giai đoạn dài đạt sự tăng trưởng trong sản xuất lúa cao, liên tục trên 15 năm qua, năm sau năng suất, sản lượng cao hơn năm trước. Vì vậy hiện nay cần tính toán và điều chỉnh lại sản xuất lúa ở ĐBSCL theo hướng bền vững, việc điều chỉnh vào thời điểm này tuy chưa muộn nhưng đã trở nên cấp bách vì nếu không thì tính thiếu bền vững sẽ bộc lộ nghiêm trọng hơn trong thời gian tới.

Nguyên nhân tính thiếu bền vững ở chỗ về phía nhà nước do áp lực vừa phải tăng sản lượng, năng suất, phẩm chất của lúa đã dẫn đến sự mất cân đối trong phát triển bền vững. Về phía nông dân do áp lực về thu nhập thấp, lao động thừa đã tăng vụ, 3 vụ lúa / năm, 2 năm 7 vụ tạo ĐBSCL quanh năm lúc nào cũng có lúa xen kẽ nhau, không còn ranh giới giữa mùa vụ.

Vì vậy, cần tạo ra chuyển dịch lớn trong sản xuất lúa ở ĐBSCL theo hướng:

- Qui hoạch lại mùa vụ theo hướng chấm dứt việc rải vụ quanh năm, giảm cơ cấu 3 lúa thay cơ cấu có 2 lúa thậm chí có 1 lúa + rau, màu thủy sản.

- Tăng hiệu quả sản xuất lúa, theo giá trị thu được /trên 1 ha đất lúa làm mục tiêu. Vì vậy cần làm tốt chương trình “3 giảm 3 tăng”, “1 phải 5 giảm”; đặc biệt chú ý 2 khâu: giống lúa, hạt giống và sau thu hoạch đi liền với cơ giới hóa.

- Hỗ trợ nông dân trồng lúa để chuyển dịch cơ cấu sản xuất theo hướng tăng hiệu quả và thân thiện môi trường.

- Các cơ quan khoa học nông nghiệp cần tập trung nghiên cứu, chọn tạo nhanh chóng các giống lúa kháng rầy, kháng bệnh vàng lùn và lùn xoăn lá chất lượng tốt phục vụ sản xuất.